

**APRENDRE A LLEGIR A L'AULA
D'EDUCACIÓ INFANTIL DE 3 ANYS,
MITJANÇANT LA CULTURA MUSICAL
AMB SUPORT MULTIMÈDIA.**

AUTORA : ROSER GARCIA LARRAURI

JUNY 1998

*Dedicat a tots els infants.
Perquè la puresa del vostre esguard
i la innocència del vostre somriure,
són per a nosaltres, els adults,
com una font d'aigua cristal.lina.*

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	5
2. OBJECTIUS GENERALS DEL PROJECTE.....	6
3. METODOLOGIA: GLENN DOMAN	7
3.1. MÈTODE DE GLENN DOMAN.....	7
3.1.1. Postulats sobre la intel·ligència.....	7
3.1.2. Postulats sobre els nens i nenes.....	8
4. ADAPTACIÓ DEL MÈTODE DE GLENN DOMAN.....	9
5. PROGRAMA ESPECÍFIC D'ESTIMULACIÓ DE LA INTEL·LIGÈNCIA DIRIGIT ALS ALUMNES D'EDUCACIÓ INFANTIL DE 3 ANYS.....	10
5.1. PROGRAMA D'ESTIMULACIÓ DE LA INTEL·LIGÈNCIA VISUAL: “BITS D'INTEL·LIGÈNCIA”.	10
5.1.1. Aspectes d'organització.....	11
5.1.2. Aspectes pedagògics.....	11
5.1.3. Categories de bits d'intel·ligència.....	12
5.1.4. 30 Bits d'intel·ligència: Relació d'Instruments musicals del'Orquestra.....	13
5.2. PROGRAMA D'ESTIMULACIÓ DE LA INTEL·LIGÈNCIA AUDITIVA.....	14
5.2.1. Aspectes pedagògics.....	14
5.2.2. Fitxes d'audicions: Els Instruments musicals de l'Orquestra.....	15
5.2.3. Relació de les 30 audicions musicals	16
5.3. PROGRAMA D'ESTIMULACIÓ DE LA INTEL·LIGÈNCIA TÀCTIL.....	17
5.3.1. Continguts més destacats.....	17
5.3.2. Activitats més destacades.....	18

5.4. PROGRAMA D'ESTIMULACIÓ	
DE LA INTEL·LIGÈNCIA MOTORA.....	19
5.4.1. Continguts més destacats.....	20
5.4.2. Activitats més destacades.....	21
5.4.2.1. Arrossegar-se.....	22
5.4.2.2. Gatejar.....	23
5.4.2.3. Braquiació.....	24
5.4.2.4. Caminar.....	26
5.4.2.5. Córrer.....	27
5.5. PROGRAMA D'ESTIMULACIÓ	
DE LA INTEL·LIGÈNCIA LINGÜÍSTICA :.....	28
5.5.1. “El Meu primer Cançoner”	28
5.5.2. “El Meu primer Cançoner” : Índex de Cançons.....	29
5.5.3. “Fitxes tècniques de cançons” (professorat d'E.I. i E.P.).	30
5.5.4. “Els Cartellets de lectura” : Mots escollits.....	31
5.5.5. “Els Cartellets de lectura” : Índex de Mots escollits.....	33
6. SUPORT MULTIMÈDIA.....	34
6.1. SEQÜENCIACIÓ D'ACTIVITATS PER L'ORDINADOR...	35
BIBLIOGRAFIA.....	36
ÍNDEX D'ANNEXOS.....	38

1. INTRODUCCIÓ :

Degut al fet d'haver estat tutora d'una aula d'Educació Infantil de 3 anys, a l'Escola Ventós Mir de Badalona, he tingut l'ocasió de veure el plaer i la joia que proporcionava als infants el fet d'aprendre cançons, ballar dances o dir poesies.

Nens amb greus problemes d'aprenentatge (un d'ells seguint un programa d'estimulació precoç), amb problemes greus de pronúncia, d'articulació de sons o de comunicació, han gaudit de l'alegria de cantar, millorant molt notablement les seves mancances.

Però s'ha volgut donar un pas més en la tasca que ens ocupa : s'ha volgut fer participar als pares d'aquesta joia i fer-la extensiva a cada llar; el nen al llarg del curs ha portat a casa un “**full de cançó**”, fet per ell mateix, que té escrita **la lletra de la cançó** en un extrem, per engrescar els pares a cantar-la i a aprendre-la amb el nen, si per un cas no la coneixien. A final de curs els aplegàvem en un recull anomenat “EL MEU PRIMER CANÇONER”.

Aquesta **implicació** dels pares i la seva col.laboració ha estat bàsica : no són cançons d'escola, ni cançons de casa, són “**CANÇONS**”; les **seves** cançons, viscudes als llocs on el nen o la nena passa la vida: la classe, el pati, el carrer, el parc, la casa.

El meu treball de recerca i estudi consisteix en portar a terme una investigació i programació de la lectura a l'aula d'Educació Infantil de 3 anys, utilitzant uns “**Cartellets de lectura**” amb **paraules de les cançons**, que afavoreixen l'aprenentatge de la lectura mitjançant un **autoconeixement** de si mateix, d'una forma creativa i respectuosa amb el desenvolupament de l'infant, tot envoltat de cultura musical.

2. OBJECTIUS GENERALS DEL PROJECTE :

- Afavorir un procés d'autonomia i de sociabilització de l'infant, i establir unes relacions positives amb si mateix i amb els altres, mitjançant la cultura musical.
- Progressar en el conèixement del cos i de les seves possibilitats, per mitjà de les danses.
- Dominar l'equilibri del cos i la coordinació dels moviments mitjançant l'exercici psicomotriu.
- Comunicar-se i expressar-se per mitjà dels llenguatges corporal, verbal, plàstic i musical.
- Aprendre a tenir una bona consciència corporal i un bon control del propi cos.
- Aconseguir una actitud equilibrada i econòmica envers el propi cos.
- Discriminar, relacionar i retenir dades sensorials, mitjançant l'estimulació visual, auditiva i tàctil de tota mena.
- Assolir un grau de seguretat i equilibri afectius, i una maduració de la seva personalitat, en un ambient d'estimació sincera.
- Aconseguir per a l'infant una autoestima positiva, que desenvolupi les seves potencialitats i la relació amb els altres.
- Elaborar representacions mentals de l'espai i del temps a partir de les vivències personals derivades de la música i del moviment.
- Afavorir en l'infant el desenvolupament de les pròpies capacitats d'una forma harmònica, mitjançant la cultura musical.
- Aprendre les lletres de les cançons.
- Aprendre els ritmes i les tonades de les cançons.
- Donar pautes teòriques i pràctiques per iniciar la lectoescriptura a l'aula d'Educació Infantil 3 anys.

3. METODOLOGIA: GLENN DOMAN .

Glenn Doman és el fundador del Achievement of Human Potential (Institut per al Desenvolupament del Potencial Humà), que està situat al barri antic de Chestnut Hill de Filadelfia, i de l'Institut Evan Thomas, que està format per dues escoles: una per a nens fins als cinquanta mesos, que arriben acompanyats per la seva mare, (podríem dir que és una Escola per a mares i pares) i l'altra és destinada per a nens a partir dels sis anys.

3.1. MÈTODE DE GLENN DOMAN:

3.1.1. Postulats sobre la intel·ligència:

- La intel·ligència visual, la intel·ligència auditiva i la intel·ligència tàctil, són capacitats **exclusives** de l'ésser humà.
- La intel·ligència motora, la intel·ligència del llenguatge i la intel·ligència manual (o capacitat per escriure i utilitzar les pròpies mans), són producte de l'escorça cerebral, que és **exclusivament** humana.
- El creixement i desenvolupament del cervell és un procés **dinàmic** i canviant.
- Un entorn **ple** de coneixements, produeix coneixements .
- La intel·ligència, el que demana es **poder** rebre coneixements.
- La intel·ligència poseeix la **capacitat** d'emmagatzemar informació, per utilitzar-la o permutar-la a un moment donat.
- La intel·ligència **és** el resultat del pensament.
- Tot nadó, al moment de néixer, té un **elevat** potencial d'intel·ligència.

3.1.2. Postulats sobre els nens i nenes:

- Els nens petits tenen grans **desigs** d'aprendre i de fer-se grans.
- Els primers sis anys de la vida dels nens i nenes, són la **gènesi** del geni.
- El nen\ a petit\ a , mostra una **curiositat** pel món que l'envolta, semblant a la dels científics.
- El nen\ a aprecia i agraeix la informació **nova** que li donem.
- El nen i nena de 3 anys el que realment **vol** és aprendre.
- Per al nen petit, aprendre **és** el més divertit.
- Els nens i nenes de 3 anys , aprenen amb **rapidesa** els fets presentats amb una bona motivació.
- El nen\ a més petit de cinc anys , té moltes **ganes** d'aprendre a llegir i vol fer-ho.
- Als nens els hi encanta llegir i quan més petits són, més **fàcil** resulta l'aprenentatge de la lectura.
- Un nen\ a de 3 anys, pot **absorbir** enormes quantitats d'informació.
- Quanta més informació absorbeix un nen\ a menor de cinc anys, més la pot **retenir**.
- La “màgia” està en el **nen o nena**.
- La “màgia” està en la increïble **capacitat** dels seus cervells
- Tots els nens i nenes, són genis de la **lingüística**.

4. ADAPTACIÓ DEL MÈTODE DE GLENN DOMAN.

Arribats en aquest punt, sembla coherent per part de l'educador, donar als nostres alumnes tota mena d'informació i de fets clars, per tal d'estimular les seves intel·ligències precoçment.

En el present projecte de treball es pretén fer una adaptació del Mètode de Glenn Doman a la realitat social i cultural del nostre país, de la nostra ciutat, del nostre barri, i de la nostra comunitat escolar.

Hem elaborat tot un programa d'estimulació de la intel·ligència, tant visual, auditiva i tàtil, com manual, motora i lingüística, per tal d'oferir als nostres alumnes, un material precís i una informació acurada, perquè ells puguin, a un moment donat, recuperar-la i aprendre a llegir a l'aula d'educació infantil 3 anys, mitjançant la cultura musical

5. PROGRAMA ESPECÍFIC D'ESTIMULACIÓ DE LA INTEL.LIGÈNCIA DIRIGIT ALS ALUMNES D'EDUCACIÓ INFANTIL DE 3 ANYS:

- 5.1. Programa d'estimulació de la intel.ligència **visual**.
- 5.2. Programa d'estimulació de la intel.ligència **auditiva**.
- 5.3. Programa d'estimulació de la intel.ligència **tàctil**.
- 5.4. Programa d'estimulació de la intel.ligència **motora**.
- 5.5. Programa d'estimulació de la intel.ligència **lingüística**.

5.1.PROGRAMA D'ESTIMULACIÓ DE LA INTEL.LIGÈNCIA VISUAL : “BITS D'INTEL.LIGÈNCIA”.

Hem elaborat un material que anomenem “bits d'intel.ligència” o “bits d'informació”: es tracta d'uns fulls de color blanc, tallats a mida (de 21cm. pel costat curt i 30cm. pel costat llarg), que posteriorment plastificarem per tal de protegir-los.

Cada “bit d'informació” té, a la cara del davant, una fotografia o bé una il.lustració, la qual ha de reunir els següents requisits:

- que sigui precisa i exacta.
- que presenti només un tema.
- que no sigui ambigua.
- que sigui novetat.
- que sigui clara.

A la cara del darrera del “bit” (dirigida al professorat d'E.I. i E.P.), hi ha continguda tota la informació que desitgem fer arribar als nostres alumnes, relacionada amb el tema que presenta el “bit”.

5.1.1. Aspectes d'organització :

- Aquests “bits d'intel·ligència” seran presentats als nens i nenes amb una gran **rapidesa**, emprant 1 segon per cada “bit”, és a dir, presentant 10 imatges en 10 segons.
- Farem la sessió en un moment en què els nens estiguin **contents i satisfets** (que per exemple no tinguin ni gana ni son).
- Tindrem cura de mantenir **l'àrea de treball** amb una bona il·luminació, i lliure de qualsevol altre estímul indesitjable.
- La **frequència** d'aquestes sessions serà de 3 cops al dia, distribuïts al llarg de la jornada escolar i per un període aproximat de 10 dies.

5.1.2. Aspectes pedagògics que tindrà en compte l'educador :

- Parlar amb claredat i amb veu alta.
- Mostrar energia i entusiasme.
- Presentar les sessions molt preparades i organitzades.
- Presentar el material de forma divertida i creativa.
- Donar cada dia una informació nova.
- Presentar les dificultats amb una progressió.
- Abandonar la informació antiga quan el nen ja la conegui.
- Aturar-se sempre abans que el nen es cansi.
- Mantenir un clima de confiança en les capacitats dels nens.
- Aprofitar la curiositat dels infants per copsar l'interès.

Per tal d'estimular la intel·ligència visual dels nostres alumnes de l'aula de 3 anys, i degut al fet que el present treball de recerca té relació amb la cultura musical, hem elaborat uns “bits” d'intel·ligència amb il·lustracions dels **instruments musicals** més freqüents en una orquestra simfònica, i que contenen tota mena d'informació distribuïda en cinc apartats: DEFINICIÓ, DESCRIPCIÓ FÍSICA, PRODUCCIÓ DEL SO, QUALITAT DEL SO i COL·LOCACIÓ DE L'INSTRUMENTISTA.

5.1.3. Categories de bits d' intel·ligència.

Una categoria és cadascun dels grups, de cinc a deu “bits d'intel·ligència”, en què es poden classificar diferents objectes atenent a una propietat, i que es relacionen directament. Així hem triat les següents **categories** d'instruments musicals.

CATEGORIA 1.

VIOLÍ
VIOLA
VIOLONCEL
CONTRABAIX
FLAUTÍ
FLAUTA
OBOÈ
CORN ANGLÈS
FAGOT

CATEGORIA 2.

CLARINET
SAXOFON
TROMPETA
TROMBÓ
TUBA
TROMPA
GUITARRA
ARPA
PIANO
CLAVECÍ

CATEGORIA 3

CELESTA
XILOFON
GLOCKENSPIEL
CAMPANES
TIMBAL
CAIXA CLARA
BOMBO
PANDERETA
PLATERETS
GONG
TRIANGLE

5.1.4. 30 Bits d'intel·ligència :

Relació d' Instruments Musicals de l'Orquestra.

VIOLÍ	GUITARRA
VIOLA	ARPA
VIOLONCEL	PIANO
CONTRABAIX	CLAVECÍ
FLAUTÍ	CELESTA
FLAUTA	XILOFON
OBOÈ	GLOCKENSPIEL
CORN ANGLÈS	CAMPANES
FAGOT	TIMBAL
CLARINET	CAIXA CLARA
SAXOFON	BOMBO
TROMPETA	PANDERETA
TROMBÓ	PLATERETS
TUBA	GONG
TROMPA	TRIANGLE

Nota: Aquests 30 Bits d'intel·ligència dels Instruments Musicals de l'Orquestra, es presenten en l'ANNEX 1.

5.2.PROGRAMA D'ESTIMULACIÓ DE LA INTEL.LIGÈNCIA AUDITIVA.

El material que hem elaborat per aconseguir l'estimulació de la intel·ligència auditiva dels nens i nenes de 3 anys, pretén desenvolupar l'atenció i la memòria auditives, i oferir-los experiències sonores que els proporcionin informació del món que els envolta. Es tracta d'un enregistrament d'audicions musicals, gravades en una cinta d'audio (cassette). Aquest material té la particularitat d'anar íntimament lligat als "bits" d'intel·ligència visual de l'apartat anterior, ja que serveix per a discriminar i identificar el "color" d'un determinat instrument musical, aquells, precisament que presentàvem en els "bits" d'intel·ligència dels instruments musicals de l'Orquestra. Així, la selecció musical feta consta d'una petita introducció, on sentim l'afinació de l'instrument solista que fa l'intèrpret (d'uns 15 segons), seguida d'un petit fragment de música clàssica, de gran qualitat i de molt curta durada (d'uns 50 a 60 segons) que ens il·lustri amb prou claredat sobre l'instrument musical que volem presentar en cada sessió. Les obres han estat triades per suscitar goig i plaer en l'oient. Hem preferit fragments que infonguin alegria, il·lusió i emocions de tota mena. I hem escollit, sempre que ha estat possible, fragments relacionats amb contes o escenes infantils : "*El conte del príncep Kalender*", "*Dansa xinesa, del Trencanous*", "*Dansa de la fada dels confits, del Trencanous*", "*Dansa macabra, del Carnaval dels animals*", o bé "*La Flauta màgica*".

5.2.1. Aspectes pedagògics que tindrà en compte l'educador :

- Presentar l'audició en un clima de silenci i concentració.
- Escollir un moment relaxat i tranquil.
- Fer un petit comentari previ de l'argument de l'audició.
- Presentar l'audició 3 cops al llarg de la jornada escolar.
- Es pot mostrar, simultàniament a l'audició, el "bit" d'intel·ligència amb la il·lustració de l'instrument musical objecte d'estudi.

5.2.2. Fitxes d'audició:

Els Instruments Musicals de l'Orquestra

Aquestes **fitxes d'audició** van dirigides al professorat d'E.I. i E.P.

Cada fitxa d'audició, de les 30 elaborades, està formada essencialment, d'un apartat que anomenem "AUDICIÓ RECOMENADA" on consta el cognom del compositor seleccionat, el nom i les dates en les quals va néixer i morir.

Tot seguit es presenta el títol de l'obra musical escollida, per tal d'il·lustrar l'instrument musical objecte d'estudi, dintre dels Instruments Musicals de l'Orquestra Simfònica.

En segon lloc hi ha un apartat anomenat "COMENTARI" on estan esmentats els aspectes més significatius de l'audició musical.

Nota: Les 30 Fitxes d'audició dels Instruments Musicals de l'Orquestra, es presenten en l'**ANNEX 2**.

5.2.3. Relació de les 30 audicions musicals:

VIOLÍ : *Schéhérazade: “El conte del príncep Kalender”*. RIMSKI-K, N.
VIOLA : *“Harold a Itàlia: Marxa dels pelegrins”*. BERLIOT, H.
VIOLONCEL : *“El cant dels ocells”*. ANÒNIM.
CONTRABAIX : *“Concert per a contrabaix en Re”*. VANHAL, J.
FLAUTÍ : *“Dansa Xinesa, del Trencanous”* . TXAIKOVSKI, P.
FLAUTA : *“Badinerie, de la Suite n° 2”* . BACH, J.S.
OBOÈ : *“Concert per a oboè en Re major, opus 9, n° 2”* . ALBINONI, T.
CORN ANGLÈS : *“Simfonia del Nou Món. Largo”*. DVORÁK, A.
FAGOT : *“Carmen : Els dragons d’Alcalà”* . BIZET, G.
CLARINET : *“Quintet per a clarinet en si menor op.115”* . BRAMS, J.
SAXOFON : *“L’Arlesiana, suite n° 1. Preludi”* . BIZET, G.
TROMPETA : *“Trumpet tune and cybell”* . PURCELL, H.
TROMBÓ : *“Rèquiem . Tuba mirum”* . MOZART, W.A.
TUBA : *“El capvespre dels Deus. Marxa fúnebre de Sigfrid”* . WAGNER, R.
TROMPA : *“Obertura de Cavalleria lleugera”* . SUPPÉ, F.
GUITARRA : *“Recuerdos de la Alhambra”* . TÀRREGA, F.
ARPA : *“Concert per a flauta i arpa en do major K.299”*. MOZART, W.A.
PIANO : *“Concert per a piano n° 2 en fa menor, op.21”*. CHOPIN, F.
CLAVECÍ : *“Sonata en re menor, K.9.”*. SCARLATTI, D.
CELESTA : *“Dansa de la fada dels confits, del Trencanous”*.TXAIKOSVKI, P.
XILÒFON : *“El carnaval dels animals. Fòssils”*. SAINT-SAËNS, C.
GLOCKENSPIEL : *“La Flauta Màgica”* . MOZART, W.A.
CAMPANES : *“Nit a la muntanya pelada”* . MUSORGSKIJ, M.
TIMBAL : *“Simfonia n° 103, 1er moviment”* . HAYDN, J.
CAIXA CLARA : *“La garsa lladre. Obertura”* . ROSSINI, G.
BOMBO : *“Polca sota trons i llampecs”* . STRAUSS, J.
PANDERETA : *“El burgès gentilhome: Marxa de cerimònia”* . LULLI, G.
PLATERETS : *“Obertura solemne, 1.812”* . TXAIKOVSKI, P.
GONG : *“Simfonia n° 6 en si menor op. 74 : Patètica”* . TXAIKOVSKI, P.
TRIANGLE : *“Capriccio espagnol : Fandango Asturiano”* . RIMSKI-K, N.

5.3. PROGRAMA D'ESTIMULACIÓ DE LA INTEL·LIGÈNCIA TÀCTIL.

5.3.1. Continguts més destacats :

- Comunicació afectiva mitjançant el tacte.
- Efectes del tacte.
- Cançons i jocs per al massatge infantil.
- Seguretat física i afectiva per mitjà del tacte.
- Creixement afectiu i comunicatiu gràcies al tacte.
- Consciència del que es pot transmetre a través del tacte.
- Desenvolupament de l'autoestima per mitjà del tacte.
- Llenguatge del cos i contacte corporal.

5.3.2. Activitats més destacades:

- Modelar instruments i objectes d'ús comú amb plastilina.
- Modelar figures i volums geomètrics amb fang.
- Cercar figures geomètriques determinades (cercle, quadrat) en el medi extern immediat i tocar-les.
- Amb els ulls tapats, tocar la cara i els cabells d'un company, per tal de reconèixer-lo.
- Tocar diferents textures de materials, per tal de percebre les qualitats de la seva superfície: aspra o llisa, dura o tova, etc.
- Construir diferents joguines senzilles i explorar-les.
- Muntar les diferents peces d'un trencaclosques.
- Amb els ulls closos reconèixer la forma i dimensions dels objectes, mitjançant el tacte.
- Posar les mans en contacte amb les diferents matèries: dins de l'aigua calenta o freda, a la sorra, a la terra etc.

5.4. PROGRAMA D'ESTIMULACIÓ DE LA INTEL·LIGÈNCIA MOTORA.

Per mitjà de les sessions d'educació psicomotriu i d'expressió corporal, estem fent conscient el nen de l'extensió i possibilitats del seu cos, impulsant-lo que estimi el seu cos com estima, sens dubte, la seva ment.

Picar de mans, colpejar els genolls amb les mans, batre a terra amb els peus, són percussions corporals que donen excel·lents resultats per iniciar els infants en ritmes d'acord amb les possibilitats del seu cos.

5.4.1. Continguts més destacats :

- Treball de l'esquema corporal mitjançant el moviment i el ritme.
- Consciència corporal : parts i possibilitats del cos.
- Moviment espontani . Moviment creatiu.
- El plaer de jugar amb el cos i la música.
- Dansa i música : cos sonor, ritmes corporals .
- Audició experimentada corporalment.
- Capacitat expressiva i comunicativa del cos en moviment.
- Control motor, la postura, l'equilibri.
- Consciència de les pròpies sensacions mitjançant els cinc sentits.
- Treball de moviment interioritzat.
- Treball d'espai i temps. Seqüenciació.
- Respiració : la inspiració i l'expiració bucal.
- Educació sistemàtica de la respiració nasal: presa de consciència.
- Exercicis de relaxació global i segmentària.
- Els trastorns psicomotrius. Repercussions en els processos d'aprenentatge.

5.4.2 . Activitats més destacades :

- 5.4.2.1. ARROSSEGAR-SE.
- 5.4.2.2. GATEJAR.
- 5.4.2.3. BRAQUIACIÓ.
- 5.4.2.4. CAMINAR.
- 5.4.2.5. CÓRRER.

Recomanacions :

- ◇ Aquestes activitats es faran diàriament a una hora fixa.
- ◇ Els nens i nenes vestiran roba còmoda i calçat adequat.
- ◇ L'aula ha de disposar d'un espai ampli i lliure de mobles destinat a fer aquesta activitat.
- ◇ L'aula es mantindrà amb una ventilació i temperatura adequades.
- ◇ El programa es portarà a terme en grups de set o vuit nens.
- ◇ La resta de nens esperaran el seu torn en silenci, asseguts als seus llocs.

5.4.2.1. ARROSSEGAR-SE

Material: 2 matalassos de gimnàs, de 2 m. de llargada, col.locats un a continuació de l'altre, per tal d'aconseguir un recorregut de 4m.

Realització: Presentarem l'exercici com un joc que és. El nen ha de veure un model; Podem fer la comparació amb les sargantanes, o els cocodrils: la panxa ha de tocar el matalàs tota l'estona i el desplaçament es farà mitjançant el moviment alternatiu de la mà dreta i la cama esquerra, seguit de la mà esquerra i la cama dreta (patró creuat o transversal). L'exercici es realitzarà lentament, per tal que el nen prengui consciència interna d'aquesta activitat que estimula tots els sentits, i que amb

l'alternància "dreta-esquerra", ajuda al cervell a escollir quin hemisferi cerebral és el dominant.

Duració: D'uns tres minuts diaris cada nen i nena. Començarem amb un recorregut de 8 m.(anar i tornat pels dos matalassos), per anar augmentant la distància dia a dia.

5.4.2.2. GATEJAR

Material: 2 matalassos de gimnàs, de 2 m. de llargada, col.locats un a continuació de l'altre, per tal d'aconseguir un recorregut de 4m. de llargada.

Realització:El nen \ nena, es traslladarà mitjançant les seves mans (que es mantindran amb els dits estesos, junts i amb el dit polze oposat), i els seus genolls. El cap ha de romandre una mica aixecat, i la separació entre genolls serà d'un pam de distància aproximadament. Es mantindrà el "patró creuat", es a dir, avançar el braç dret i el genoll esquerre, seguit del braç esquerre i del genoll dret.

Aquesta postura de gatejar afavoreix l'oxigenació del cervell, la convergència ocular, el domini de la lateralitat i aporta un control molt important als músculs responsables del control d'esfínters.

Cal dir també que aquesta activitat, executada lentament per tal d'interioritzar-la, produeix unes estimulacions visuals, auditives i tàctils que donen als corresponents sentits l'oportunitat de treballar plegats.

Duració: D'uns tres minuts diaris cada nen i nena. Començarem amb un recorregut de 8 m.(anar i tornat pels dos matalassos), per anar augmentant la distància dia a dia.

5.4.2.3. BRAQUIACIÓ

Material: Aparell de fusta, que consisteix en quatre peces paral·leles, unides a intervals per travessers, i que ens servirà per a pujar i davallar.

Realització: El nen/a puja els esglaons de l'escala amb "patró creuat", és a dir avança, ara la mà dreta i el peu esquerre, ara la mà esquerra i el peu dret. Quan el nen/a està a dalt de tot, deixa anar els peus, la qual cosa li permet sostenir el pes del seu cos amb les dues extremitats superiors.

La braquiació desenvolupa la capacitat pulmonar, l'agilitat i els reflexos. Ultra això, el sistema nerviós rep informació aèria de cadascun dels dos hemisferis cerebrals. Aquest exercici també afavoreix el domini de la lateralitat i enforteix els músculs de braços i mans.

Duració: Aproximadament tres minuts al dia cada nen i nena.

5.4.2.4. CAMINAR

Realització: El nen/a es trasllada d'un lloc a un altre, seguint una línia o un circuit ; Ha d'avançar a passes, no aixecant completament un peu que l'altre no toqui a terra.

L' índex de la mà dreta assenyalarà cap al peu esquerre, i a l'inrevés (patró creuat).

Més endavant proposarem tot tipus de variants :

- * caminar de puntetes.
- * caminar de talons.
- * caminar a bon pas.
- * caminar a pas de tortuga.
- * caminar amb passos llargs.
- * caminar amb passos curts.
- * caminar colpejant amb un peu a cada pas.
- * caminar colpejant amb un peu cada dos passos.
- * caminar colpejant amb un peu cada tres passos.
- * caminar amb les cames estirades al màxim.
- * caminar de recules.
- * caminar a peu coix.
- * caminar amb el pas de "timbaler" ; (quan s'aixeca el genoll esquerre, picar-lo amb la mà dreta, i a l'inrevés, sense doblegar l'esquena i mantenint-se ben drets, afegint així un element nou com és l'equilibri i els mecanismes vestibulars).
- * caminar de quatre grapes.

Aquests exercicis de caminar, afavoreixen la coordinació de moviments, el domini de la lateralitat i el ritme.

Duració: Aproximadament tres minuts diaris cada nen i nena.

5.4.2.5. CÓRRER

Realització: Aquesta activitat es farà al pati, per tal de gaudir d'un espai molt més ampli que el de la classe i de l'aire lliure que augmentarà la capacitat pulmonar dels nostres alumnes.

Els nens i nenes es traslladaran d'un lloc a un altre del pati, de manera que a cada passa que fan, hi ha un moment en què cap dels dos peus no toca a terra (oposat a caminar).

Al córrer, el braç esquerre assenyalarà cap a la cama dreta i a l'inrevés (patró creuat).

Cal que el nen\ a prengui consciència dels moviments del seu cos corrent per un espai lliure.

Es tindrà molta cura de portar bé la respiració per evitar la fatiga innecessària.

Al finalitzar la sessió, es practican exercicis de relaxació.

La carrera es converteix així, en un exercici cabdal dins el programa psicomotriu.

Duració: 3 minuts diaris per a les primeres sessions.

5.5.PROGRAMA D'ESTIMULACIÓ DE LA INTEL·LIGÈNCIA LINGÜÍSTICA.

5.5.1. “El Meu primer Cançoner”.

Aquest programa es vertebrava al voltant d'un recull de cançons que anem elaborant al llarg del curs, i que anomenem : “EL MEU PRIMER CANÇONER”. El formen una sèrie de “**fulls de cançó**” pintats i vivenciats en la comunitat de l'aula, però amb l'empremta personal de cada infant. Aquests fulls, a més, porten escrita la lletra de la cançó en un extrem. Aquest text és resseguit amb el dit i “llegit” pels nens i nenes, per tal que entenguin que allò que cantem té un **codi**, que pot ser escrit, i que està posat en un racó del full. Aquesta activitat la fem sovint i és gran el plaer i la satisfacció que mostren al reconèixer paraules que es repeteixen quan cantem la cançó. Quan una cançó està apresada per la majoria de la classe, els infants se'n duen a casa el **full de cançó**, guardat dins d'una carpeta per protegir-lo i en arribar a casa el pare o la mare el penja a l'habitació del seu fill/a.

Les cançons per a ésser cantades, han estat escollides amb molta cura dins el repertori de cançons populars catalanes, amb qualitats com la simplicitat, la ingenuïtat, o el fet que estiguin estretament vinculades a la dansa o al moviment. Hi ha Moixaines infantils, Cançons màgiques, Cançons infantils de tasca, Cançons de ball rodó infantil, Cançons eliminatives, Jocs d'infants, Cançons infantils de captiri, Cançons carnestoltesques, Cançons de festa, Cançons d'aplec, Cançons de Nadal, Cançons d'Hostal, de picar fusta, de sembra i de pescador. A més, de cada un dels textos de les cançons, hem seleccionat tres, quatre o cinc paraules destinades als “cartellets de lectura”, per fornir un ampli vocabulari que abasta des de les peces de vestir, les parts del cos, els àpats, diversos animals, arbres, insectes i plantes, diversos colors, fins els dies de la setmana.

Tota la col·lecció de “fulls de cançó”, que el nen amb regularitat ha portat a casa per tal de compartir-la amb els seus pares, a mitjan de juny la tornarà a l'escola perquè la senyoreta elabori “**EL MEU PRIMER CANÇONER**” de cada nen i nena de la classe.

Nota: Presentem a l'ANNEX 5 uns exemples de “**fulls de cançó**” fets pels nens i nenes, que formen part de : “**El Meu primer Cançoner**”.

5.5.2. “El Meu primer Cançoner” : Índex de Cançons.

	TÍTOL DE LA CANÇÓ	CLASSIFICACIÓ
1	Sol, solet	Màgica
2	La coqueta de sucre	De ball rodó infantil
3	Jan Petit com balla	D’ hostal
4	La lluna, la pruna	Màgica
5	Peu polidor	Moixaines infantils
6	Arri, arri, tatanet	Moixaines infantils
7	Pon, titeta	Moixaines infantils
8	Cargol, treu banya	Màgica
9	Marrameu	De picar fusta
10	La castanyera	De tasca
11	El pomer	D’ aplec
12	El xocolater	De tasca
13	Ball, manetes	Moixaines infantils
14	Fum, fum, fum	De Nadal
15	El tió	De captiri
16	Demà és festa	D’ infants
17	La sardana de l’ avellana	Moixaines infantils
18	Birulet Sant Pere	De captiri
19	El gat	Carnestoltesques
20	Surt sol solet	Màgica
21	El ball de la civada	De sembra
22	Els gegants de Badalona	De festa
23	Al jardí	D’ aplec
24	L’ elefant	Eliminatives
25	Tinc un gos	D’ infants
26	Peix, peixet	De pescador
27	Margarideta	D’ aplec
28	La gallina ponicana	Jocs d’ infants
29	Al carrer més alt	De ball rodó infantil
30	Si la barqueta es tomba	De joc de saltar

5.5.3. Fitxes tècniques de cançons, dirigides al professorat d’E.I. i E.P.

S'han confeccionat trenta fitxes tècniques de cançons ; Aquestes han estat seleccionades principalment del CANÇONER del nostre insigne folklorista Joan Amades i Gelat (1890-1959).

Les cançons per regla general són curtes. Les hem ordenades seguint diversos criteris. Així per exemple hem iniciat el recull amb cançons que ens serveixen de pont entre la casa i l'escola : és el cas de **Sol-solet** (cançó màgica que serveix per demanar al sol que surti), de **En Jan Petit com balla** o de **La lluna la pruna** (per quan es veu la lluna i amb el seu claror il.lumina la nit) ; Són cançons que els infants ja coneixen quan arriben a l'escola i això és bo per transmetre'ls confiança i seguretat en els primers dies d' assistència a l'Escola.

Un altre exemple és la cançó titulada **La coqueta de sucre** , que s'ha triat pel paper integrador que comporta, ja que en dir “Balli-la vostè, senyoret **Jordi**” o “Balli-la vostè, senyoreta **Aina**”, estem donant a conèixer el nom propi de cada nen i nena a la resta dels companys i amb el ball, estem establint lligams afectius durant els primers dies d'acollida a l'aula de 3 anys.

La resta de cançons s'han ordenat seguint l'ordre cronològic dels esdeveniments que porta el pas del temps i així per exemple, cançons com **Cargol, treu banya, Marrameu, La Castanyera** o **El pomer** s'han triat per al cicle de la tardor. Títols com **Fum, fum, fum, El tió** per al cicle d'hivern. Cançons com **Demà és festa, La sardana de l'avellana, Surt sol solet** o **Al jardí**, per a la primavera i títols com **L'elefant, Peix, peixet** o **Si la barqueta es tomba** per al cicle de l'estiu.

A sota de cada text hem redactat unes **NOTES** dirigides al professorat, en les que expliquem a quin grup pertany la cançó, i suggeriments per tal de cantar-la, ballar-la, o bé triar els instruments musicals més adequats per acompanyar-la.

Per completar la fitxa tècnica de cada cançó, hi ha un apartat anomenat : **MOTS ESCOLLITS PER ALS CARTELLETS DE LECTURA**, on consten les paraules més engrescadores de cada cançó, escrites en color vermell. De elles tractarem en els següents apartats.

Nota: Les 30 **Fitxes tècniques de cançons, dirigides al professorat d'E.I. i E. P.** es presenten a l'**ANNEX 3**.

5.5.4. “Els Cartellets de lectura” : Mots escollits.

Els **cartellets de lectura** consisteixen en uns rètols de paper de color blanc, de 12 cm. d'alçària, i tant llargs com ho requereixen les paraules que en ells van escrites. Fem la lletra per ordinador, i la que hem triada ha estat la **Comic Sans M S** , de 5 cm. de grandària, imprimint-la de color vermell i que posteriorment plastificarem.

El vocabulari que presentem als nens i nenes de l'aula de 3 anys en **els cartellets de lectura**, és precisament el dels **mots escollits** (ressaltats de color vermell en les cançons), per considerar que són paraules que contenen una forta vivència personal i una forta carga emotiva, que ens facilitarà la motivació i la memorització per part dels nens i nenes.

Agruparem el vocabulari dels **Cartellets de lectura**, de la següent manera :

- 1er grup : Constituït per les paraules més familiars, íntimes i plaents per l'infant : noms propis dels nens i nenes, i noms propis dels seus pares (Ex : **Carles, Andrea, Aina. Adrià, Sara...**) de les cançons com ara **La coqueta de sucre** o **La lluna, la pruna.**
- 2^{on} grup : Vocabulari bàsic del cos humà (Ex : **dit, mà, puny, braç, colze, peu, cama, genoll, ...**) de les cançons com **Jan Petit com balla** o **Peu polidor.**
- 3er grup : Vocabulari d'àpats i aliments (Ex : **panellet, xocolata, ous, botifarra, torrons, sal, ...**) de les cançons com ara **Arri, arri, tatanet, El xocolater, Fum, fum, fum,** o **El tió.**
- 4^{at} grup : Vocabulari de peces de vestir interiors (Ex : **camiseta, calcetes, mitgetes...**) i exteriors (Ex : **capa, barret, camisa, faldilla, sabates,...**) de les cançons com **Sol solet, Margarideta, La castanyera** o **Birulet Sant Pere.**
- 5^è grup : Vocabulari d'animals (Ex : **cargol, gallina, gall, porc, puça, poll, gat, elefant, conill, cavall, peix,...**) de les cançons com **Cargol, treu banya ; Ball, manetes ; La sardana de l'avellana , El gat , L'elefant** o **Tinc un gos.**

- 6^è grup : Vocabulari relacionat amb arbres i plantes (Ex : **pomer, pi, avellana, civada, floretes,...**) de les cançons com ara **El pomer, El ball de la civada, Al jardí,...**).
- 7^è grup : Vocabulari dels diferents colors (Ex : **ros, groc, blanc,...**) de cançons com **Fum, fum, fum ; Tinc un gos o Al carrer més alt.**
- 8^è grup : Vocabulari relacionat amb els adjectius numerals (Ex : **cinc, quatre, tres, dos, una, sis, set, vuit, nou, deu**) de les cançons **El pomer i La gallina ponicana.** I dels dies de la setmana (Ex : **dilluns, dimarts, dimecres, dijous i divendres**) de la cançó **Si la barqueta es tomba.**
- 9^è grup : Vocabulari d’aula i d’escola (Ex : **taula, cadira, penjador, pissarra, guix, armari, pati,...**).
- 10^è grup : Vocabulari amb els següents determinants : articles definits (**el, la, l’, els, les**), articles personals (**en, el, na, la**) i articles indefinits (**un, una, uns, unes**), amb lletra Comic Sans MS de 5 cms. i de color negre.

Els “**Cartellets de lectura**” tenen el mateix tractament com si fossin “Bits d’intel·ligència” (veure l’apartat 5.1.1. de la pàgina 11); Es presenten junts tots els **mots escollits** que pertanyen a una mateixa cançó i es mostren als infants immediatament abans de cantar la cançó. Es presenten amb una gran rapidesa, emprant 1 segon per cada **cartellet**, és a dir, presentant els 4 ó 5 mots de cada cançó, en 4 ó 5 segons.

Els cartellets es plastificaran per tal d’èsser manipulats pels nens i nenes. És adequat per exemple, que ells mateixos s’encarreguin de penjar-los i despenjar-los d’un lloc ben visible del plafó de suro, en haber acabat de cantar la cançó o bé que facin associacions entre el vocabulari del grup 10^è (determinants, en color negre) i tota la resta de **mots escollits** (en color vermell).

Nota: Presentem exemples de “**Cartellets de lectura**” amb els **mots escollits** en l’ANNEX 4.

5.5.5. “Els Cartellets de lectura” : Índex de Mots escollits.

MOTS ESCOLLITS		Vocabulari relacionat amb :
1	sol-solet-capa-barret	el sol i peces de vestir
2	Carles-Andrea-Aina-Adrià-Sara...	els noms de nens i nenes
3	dit-mà-puny-braç-colze	les extremitats superiors
4	lluna-pruna-pare-mare	la lluna i els progenitors
5	peu-cama-genoll-cuixa-panxa	les extremitats inferiors
6	panellet-dinar-sopar-noms de nens	els àpats i panellet
7	titeta-cocou	noms infantívols
8	cargol-banya-puja-baixa-muntanya	el cargol i accions
9	Marrameu-castanyes-foc-morros-fusta	el Marrameu
10	castanyera-camisa-faldilla-sabates	les peces de vestir exteriors
11	pomer-pometes-cinc-quatze-tres-dos-una	el pomer i adjectius numer.
12	molinet-xocolata-molí-rei	la xocolata i molinets
13	manetes-galtetes-cueta-gallina-gall	ocells gallinàcies i dim.
14	fum-ros-blanquet-ous-botifarra	aliments i colors
15	porc-sal-torrans-pi-tió	aliments i un animal
16	Sant Josep-escopeta-pardal-campana-violí	Sant Josep i intruments m.
17	avellana-puçà-poll	insectes i fruit d'avellaner
18	corona-caputxa- adéu-siau	objectes per cobrir el cap
19	gat-carn-plat-forat-mar	mamífer carnisser i carn
20	Sant Jordi-sortir-jardí	Sant Jordi-acció d'anar-se'n
21	civada-pit-sembrava-segava	una gramínia i part del cos
22	gegants-Badalona-ones-Anastasi-Maria	tradicions locals Badalona
23	floretes-ocells	dim. de flor-pl. d'ocell
24	elefant-malalt-pota-coixa-metge	mamífer probos.-malalties
25	ocell-groc-conill-cavall-grill	animals i color groc
26	peix-peixet-canya-sarronet	animal aquàtic i el seu dim.
27	camiseta-calcetes-mitgetes	peces de vestir interiors
28	sis-set-vuit-nou-deu	adjectius numerals
29	carrer-finestreta-pedreta-blanc-confits	diminutius i color blanc

6. SUPORT MULTIMÈDIA :

En el present treball s'han desenvolupat una sèrie de programes multimèdia, que utilitzen l'imatge i el so com a suport del projecte.

Hem utilitzat el programa "Flatbed Scanner-32" per escanear i digitalitzar a l'ordinador, les imatges dels "Bits d'intel·ligència" dels Instruments Musicals de l'Orquestra.

Després amb el programa **CLIC** s'han creat diverses activitats :

- * Associació del tipus "trencaclosques", amb els instruments musicals. Amb el missatge inicial : "**Construeix l'instrument**" i missatge final : "**Molt bé !!! o Fantàstic !!!**" quan s'ha solucionat correctament.
- * Associació imatge-so (amb els instruments musicals). Amb el missatge inicial : "**Escolta ara el so d'aquest instrument**", el nen pot sentir com sona cada instrument.
- * Per últim s'ha creat un "paquet d'activitats", que consisteix en relacionar el nom i el so d'un instrument, graella A , amb la seva imatge, situada a la graella B.

Els "**Cartellets de lectura**" també han estat elaborats amb suport multimèdia. La lletra triada ha estat la **Comic Sans MS**, de 5 cm. de grandària, impresa en color vermell o en color negre.

6.1. SEQÜENCIACIÓ D'ACTIVITATS PER ORDINADOR.

BIBLIOGRAFIA

- ABOULKER, P. “*La Relaxation*”. L’Expansion Scientifique Française. 1.959.
- AKOSCHKY, J. “*La audición sonora y musical en la educación infantil*”. Eufonía. Didáctica de la música, nº 4, pp. 97-102. 1.996.
- ALCÁNTAR, J.A. “*Cómo educar la autoestima*”. CEAC. Barcelona. 1.990.
- ALSINA, P. & SESÉ, F. “*La música i la seva evolució*”.
- AMADES, J. “*Folklore de Catalunya.Cançoner*”. Edit. Selecta, BCN. 1.982.
- ANDRES, R. “*Guia d’audició*”. Editorial Planeta. 1.996.
- BENENZONI, R. “*Manual de musicoterapia*”. Paidós Educador.
- BUSQUÉ, M. & MALAGARRIGA, M.T. “*La música al parvulari i al jardí d’infància*”. Publicacions de l’Abadia de Montserrat. Barcelona. 1.982.
- BUSQUETS, F. & ORDINAS, J. “*Curs d’Informàtica i Educació Musical*”. Generalitat de Catalunya. Departament d’Ensenyament, PIE. Barcelona. 1.992.
- CHAIERS DE PSYCHIATRIE N° 16. “*Les methodes de relaxation*”. 1.962.
- CAILLOT, P. “*La latéralité*”. Education Physique et Sport, N° 66. 1.963.
- COHEN, R. “*El aprendizaje precoz de la lectura*”. Edit. Cincel-Kapelusz.. Madrid. 1.980.
- DOMAN, G. “*Cómo enseñar a leer a su bebé*”. Edit. Aguilar. Madrid. 1.986.
- DOMAN, G. “*Cómo dar conocimientos enciclopédicos a su bebé*”. Edit.Diana.
- DOMAN, G. “*Cómo multiplicar la inteligencia de su bebé*”. Edit. EDAF. Madrid. 1.995.

- DURAND DE BOUSINGER. “*La relaxation*”. Collection “Que sais-je?”.
- FORESTIER, R. “*Despertar al Arte. Introducción al mundo sonoro*”. Edit. Médica.
- HEMSY DE GAÍNZA, V. “*La iniciación musical del niño*”. Ricordi. Buenos Aires. 1.986.
- LE BOULCH, J. “*L’education par le mouvement*”. Les Editions Sociales Française. 1.996.
- MASNOU PIFERRER, F. “*Educació per a la convivència*”. Eumo. Barcelona. 1.991.
- MUÑOZ MUÑOZ, J.R. “*Jugamos a escuchar. Guía didáctica*”. Asociación Musical Gaspar Vivas. El Ejido. 1.992.
- NAVARRO, J. “*Instrumentos, Intérpretes y Orquestas*”. Edit. Salvat. Pamplona. 1.990.
- NAVARRO, J. “*Enciclopedia de los Grandes Compositores*”. Edit. Salvat. Pamplona. 1.981.
- ODENA, P. & FIGUERAS, P. “*L’educació musical a la llar d’infants*”. Onda. Barcelona. 1.979.
- PIAGET, J. & INHELDER, B. “*Psicología del niño*”. Edit. Morata. 1.980.
- WHITE, B.L. “*Los tres primeros años de vida*”.

ANNEXOS

(aquest material es presenta per separat en un altre volum)

ÍNDEX :

ANNEX 1 : 30 Bits d'Intel·ligència dels Instruments Musicals de l'Orquestra.....	3
ANNEX 2 : 30 Fitxes d'audició dels Instruments Musicals de l'Orquestra.....	34
ANNEX 3 : 30 Fitxes tècniques de cançons, dirigides al professorat.....	49
ANNEX 4 : Exemples de “Cartellets de lectura” amb els mots escollits.....	80
ANNEX 5 : Exemples de “Fulls de cançó” fets pels nens i nenes de l'aula d'E.I. de 3 anys, que formen part del “Meu Primer Cançoner”.....	87

